

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Poczta polowa 53 4 grudnia 1920 r.

60157
2
d.o.

Oddział II Informacyjny

Nr 53816 /II/B.W./4

Do

Adjutantury Generalnej.

Przedkłada się raport placówki w Rewlu o głównych
linjach polityki rządu komisarzy ludowych.

Załącznik 1.-
=====

Otrzymują:

- 1/ Szef Sztabu
- 2/ I.Zast.Szefa Sztabu
- 3/ Adjutantura Generalna
- 4/ M.S.Z.Ofic.Łaczn.
- 5/ M.S.Wojsk.Oddz.II.Szt.
- 6/ Mjr.Kierzkowski
- 7/ Kpt.Libicki

8-11/ Dow.2.,3.,4.,6., Armji Oddz.II.

W z. Szef Oddziału II.

PRZEZDZIECKI m.p.

Mjr.Szt.Gen.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: Dz. 60157 data 4/12 1920 r.

2. zast. gen. Wydział

Z a z g o d n o ś ć:

Przedkłada
gen. ad gen.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

R. ROSJA SOWIECKA.

/ wiadomości od dnia 1 listopada 1920 r/

R.

Chwilowe powodzenie Czerwonej Armji na polskim froncie w lipcu i sierpniu r.b. niezmierznie wpłynęły na podniesienie prestige'u sowietów wewnątrz i na ogólne wzmocnienie się znaczenia komunistycznej partji, szczególnie utwierdzając jej dyktaturę w stosunku do ogółu mieszkańców. W kierujących zaś kołach pokładane nadzieje, iż nadszedł czas, kiedy władz sowiecka wyszła z orbity wyłącznie rosyjskiej i rozpoczyna działania na szerszej, międzynarodowej arenie, w pewni na współdziałanie z ewolujejonizowanymi Niemcami, tyczyli na absolutne powodzenie. Zwołanie II Kongresu III. Międzynarodówki w czasie największych powodzeń na froncie, wypadło bardzo pomyślnie, przynosząc nowe horoskopy na przyszłość w postaci nadziei na rozbudzenie ducha rewolucyjnego przez partje komunistyczne zachodnie w ich krajach, nowe formuły zasad komunistycznych, a także było silnym bodźcem dla przedstawicieli wschodu, tak ważnego dla wszechświatowej polityki bolszewickiej.

Cały okres powodzeń bolszewickich można skreślić jako pierwszą, zdecydowaną i czynną próbę przejścia do polityki międzynarodowej. Złamanie ofensywy bolszewickiej i odrzucenie ich było powodem do zmiany całej taktyki, jak władzy sowieckiej jak wewnątrz Rosji, tak komunistycznej międzynarodówki w postaci jej Komitetu Wykonawczego - we wszechświatowych planach.

Oceniając minione walki na polskim froncie, Trocki wyraził się w jednej ze swych mów / 20/X w Moskwie na Zjeździe Wszechrosyjskiego Komitetu pomocy chorym i rannym/, iż przyczyną rozbicia Czerwonej Armji było / głównie / zbyt wielkie jej oderwanie się od stych tyłów i baz, jednak uważa ten błąd strategiczny nie jako skutek wadliwych planów wojskowych, ale dlatego stan się on, iż cała ofensywa przeciwpolna była prowa-

dzona nie tylko z punktu widzenia strategiczno-wojskowego, a głównie ze względów politycznych - zamiaru wywołania rewolucji w krajach zachodnich.

Jednocześnie z robbiciem Czerwonej Armji pod Warszawą, spada narazie myśl polityczna bolszewizowania Polski, a po niej i całej Europy przy pomocy przewagi militarnej, a nastąpiło przejście do daleko zasadniczo tych samych, ale ujętych w bardziej delikatniejsze i zręczniejsze formy. Zmiana polega na tem, iż wykluczała polityczną grę na tle sukcesów militarnych, a oparcie się głównie na taktyce partyjno-politycznej we wszechświatowym zakresie, zachowując metody wojskowe dla wypadków namacalnej przewagi / Wrangiel/.

Bolszewicy zrozumieją, iż w obecnej chwili trudno pokładać jakieś nadzieje na militarne zwalczenie kapitalistycznej Europy. Bydąc zbyt realnymi i licząc się z siłą i możliwością, doszli do wniosku, iż Czerwona Armja nie tylko nie wytrzyma wielkich antyeuropejskich przedsięwzięć, ale niema nawet szans w obecnej chwili na zdruzgotanie wstępnej barjery-Polski, mimo całego szeregu polskich niedomagań i dezorganizacji wewnętrznej. Wądra zaś w czynną pomoc zachodnio-europejskiego proletariatu jest dziś jeszcze nieznaczna, mimo zapewnień przedstawicieli II kongresu. Jawnym dowodem tego mogą być zupełnie otwarte deklaracje najwybitniejszych person sowieckich, jak Lenin, Trocki, Redak / na powiedzeniach WELK'a / i porównania pokojów Ryskiego do Brzeskiego.

Aby nie czekać z założeniami rękoma na przyjęcie sposobności, władze sowieckie zwróciły w chwili obecnej uwagę i wyrażają całe siły na to, żeby przenieść centrum ciężkości wysiłków na agitację wogóle-raz, i na podtrzymanie skrajnego ruchu robotniczego w zachodniej Europie- dwa. I trzecim żądaniem to przede wszystkim, iż Rosja jest główną bazą i ośrodkiem ruchu i władzy komunistycznej- należy wzmocnić wszelkimi sposobami swe wewnętrzne położenie.

Stąd też wypłynęły na porządek dzienny takie

kwestje, jak pokój z Polską, usiłowanie likwidacji Wrangla, współdziałanie z ruchem robotniczym na Zachodzie/ Zinowjew, na partejtagu w Halle/, walka z nadchodzącym głodem, ozdrowienie przemysłu, transportu, wzmoczenie unieszkodliwienia kontrrewolucji wewnętrznej/ Dzierżyński- przewodniczący Komitetu Obrony z oddaniem pod jego rozkazy wojsk moskiewskiego okręgu etc./ asilne podtrzymywanie handlu zagranicznego i wwozu zewnętrznego, reorganizacja i wzmoczona działalność wszelkich wydziałów agitacji, wzmocnienie partji komunistycznej przez usuwanie * szkurkikow* i * pristroiszyhsia*, mobilizacja * trudowija* etc, etc, etc.

AGITACJA ZEWNĘTRZNA I WENNETRZNA.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Agitacja wewnętrzna była dotychczas prowadzona w niesharmonizowany sposób przez każdą instytucję z osobna. Tak prowadził ją KOMITET WYKONAWCZY Partji, Komisarjat Oświatowy, Rosta, Centropisozat*, Centroagit i t.d. t.z. polityczne oddziały - * politodziały* . Niedawno został wydany dekret o ustanowieniu * Głównopolitproświeta*, którego głównym zadaniem będzie zogniskowanie całej agitacji, organizowanie takowej, opracowywanie metod i sposobów agitacji, a mianowicie wypełnienie tego będzie należało od Oddziału Agitacji w * Głównopolitproświecie*. Oddział ten sam się dzieli na 5 Sekcji: 1/ Sekcja agitacji druku* 2/ Sekcja agitacji ustnej, 3/ Sekcja agitacyjnych punktów, 4/ Sekcja artystycznej agitacji, 5/ Sekcja szkolenia i kwalifikowania pracowników na pole agitacyjno-oświatowym, a także przy Oddziale dwa biura na prawach sekcji, biuro opracowywania zasadniczych tematów i zbieranie odpowiednich materiałów i biuro * Proizwodstwiennoj* agitacji wydawnictwa rewolucyjnej prasy w postaci remonta lub budowy lokomotyw, wyrobu materiałów i innych pracach czysto praktycznych.

* Sekcja agitacji w druku* - redaguje i zbiera odpowiedni materiał agitacyjny, który ogłasza przez Rostę i swój oficjalny dziennik podaje do wiadomości prasy prowincjonalnej. Tu też znajduje się centralno-redakcyjne Kolegjum, nadające ton i instrukcje całej prasie, wydaje ono szereg

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

pisem własnych o różnych odzieniach dla armji i kraja. Osobno jest wydzielono w sekcji redakcyjnej kolegium pisania broszur i odezw, ewentualnie ich korektura i ewidencja.

" Sekcja ostnej agitacji" -organizuje przy pomocy komjaczek odezwy lub werost popularne odezwy, czytanki, tresć których też stara się ualeknąć, wydając odpowiednie dodatki do pism. Głwna praca tej sekcji jest skierowana na wieś, a w założeniu jej leży dekret sownarkoma jeszcze z końca 1918 r. o " sztackoj powinności", obowiązujaaca w tym sensie członków partji i odpowiednich instytucji. Dla miasta też sekcja organizuje czytanki, na większą skalę i bardziej treściwe, od czyty, czasem artystyczne, jak ogłoszenia na scenie " Usnego pisma" - zbioru oddzielnych literackich kawałków pod kierownictwem poety Briusowa/ Nr. 1 odbył się 25/X. w Piotrogradzie/.

" Sekcja agitacyjnych punktów" -organizuje kluby, domy, lułowe w odpowiednich miejscach przez swe organa pozostajace nadal różnorodnymi. Urządza i wysyła punkty agitacyjne, zaopatrzone w pisma, broszury, odezwy etc., jak np. jeden z lepszych " Krasnyj Wostok", który ma specjalną misję pracy na Bliskim Wschodzie, składa się z paru wagonów osobowych dla personelu, kilka towarowych, urządzonych pod składy bibuły wystawy rachonnej higieniczno-sanitarnej, kaźni etc., cały jest nazewnątrz rozmalowany odpowiednimi malowidłami i oklejony plakatami.

Ogółem istnieja cztery instruktorsko-agitacyjne pociągi " Lenin", " Krasnyj Wostok", " Sowieskij Kawkaz" i " Oktiabrskaja Rewokucja", oprócz tego jest na zakończeniu płaty, bez nazwy, a także jeden parostatek " Krasnaja Ziwezda", kursujący po Wokze i jej dopływach w tych samych celach i posiadający oprócz zwykłych materjałów wystawę rolniczą. Pociągi były organizowane przez WCİK i w podrózkach agitacyjnych brał udział najwybitniejszy komandżer, jak Kalinin, Łgnaczarskij i inni. Odbywały one bardzo dalskie podróże, jak np. Kawkaz, Syberja, Turkiestan i podróże nosiły nietylko charakter agitacyjny ale i jednocześnie spełniały funkcje kontroli i nadzoru instruktorsko-rewizyjnego, niosąc pomoc i radę władzom i partyj-

nym organizacjom, dbając o szczerne wypełnianie przez nich swych funkcji i dbając o ogólny ład wewnętrzny.

* Sekcja artystycznej agitacji* - koncentruje artystyczne siły i dzieli się na 5 działów: 1. Dział rewolucyjnego teatru - zajmuje się organizacją przedstawień, wybiera repertuar dla prowincji, ogłasza konkursy; 2/ Dział filmowy wykorzystanie kina i fotografii dla agitacji; 3. Dział "centropłastinka" wykonanie agitacyjnych płyt gramofonowych; 4/ Dział plakatów i obrazów rewolucyjnych treści. 5/ Dział organizacji ludowych przedstawień, obchodów etc.

* Sekcja szkolenie personelu* - organizuje szkoły, przygotowuje pracowników na polu agitacji, jednocześnie pogłębia i rozszerza metody agitacji. Ma prawo szerszej kooptacji wybitniejszych sił dla swych celów.

Wobec głodu papierowego da się odczuwać znacznie nie debita bibuły, ogromna ilość papieru idzie na druk pieniędzy/ 400.000 kg. miesięcznie/, a także dla potrzeb kancelaryjnych szkół i urzędów. Gazety są wydawane w zmniejszonej ilości, prócz centralnych wydawnictw/ Izwiestija Moskiewskie - 350.000 egz. i Prawda - 250.000/ i obecnie zanikają w sprzedaży. Gazety w Piotrogradzie już zupełnie nie istnieją w sprzedaży. Redakcja rozsyła w większej ilości po urzędach, gdzie pracownicy czytają je bezpłatnie. Przyjeżdżający do Piotrograda otrzymują darmo gazety po przedstawieniu swych papierów i "komandirowek". W odchodzących pociągach z P. rozdają się bezpłatnie gazety po dwie na wagon. Oprócz tego kioski kolejowe dają bez gratności do przeczytania na miejscu.

Głód papierowy doszedł obecnie do tego, iż przeprowadzana oszczędność nawet w druku pieniędzy. Przez popieranie bezpieniężnych "papierowych" rachunków pomiędzy poszczególnymi instytucjami. Dowóz zewnętrzny z Estonji i przez Estonję jest niski, jednak stale się powiększa. Pokój z Finlandją pod tym względem przynosi znaczną korzyść sowietom.

Agitacja zewnętrzna jest skierowana, jak i wpraw na wschód i zachodnią Europę; choć dziś Wschód nie przywiązuje ty-

uwagi, co w chwili powodzeń, bo podważanie gólno-światowej he-
gemonji Anglii, co było między innymi zamiarami bolszewickimi,
jest więcej realne nie przez rewolucjonizowanie Indji, ale
przez podważanie skrajnych partji w samej Anglii, co jest
też i dziś na pierwszym planie.

Literatura agitacyjna przewozi się dziś jako dyploma-
tyczna poczta do Estonji, co jest tym łatwiejsze, iż większa po-
żowa urzędników granicznych estońskich jest przekupiona przez
przedstawicielstwa bolszewickie/ np. w Narwie komisarz sowiecki
Wnieztorga i do spraw optantów Ulstria mając przekupionych u-
rzędników przewozi nie tylko bibułę, ale i wiele osób nielegal-
nie a także wywozi nieprawnie zakupione w Estonji towary, a
najwięcej kartofli/, -dalej bibuła ekspedjuje się nielegalnymi
środkami, np. handlowymi statkami do Niemiec i dalej. Fakt wy-
krycia na statku "Waza" broszur francuskich dowodzi współdzia-
łania z przewozem bibuły do Francji pewnych kół niemieckich
/ było to w Rewlu SS/X. i statek był zatrzymany przez władze es-
tońskie/, Następnie statki wywożące rosyjskich jeńców z Nie-
miec, a niemieckich z Rosji przewożą największe ilości bibuły,
tym łatwiej, iż z Niemiec przejeżdża dużo spartakusowców. Te same
zadania spełniają rosyjskie statki np. "Sabbotnik" pływając
u brzegów Szwedynawji w zamiarach pseudo-handlowych, rozwożą
bibułę wszelaką, np. w Tronheimie mając otwarte powodzenie; pod-
żół zaś jego do Anglii nie udało się z powodu opozycji rządu
angielskiego.

Więcej wagi obecnie bolszewicy przywiązują nie ^{do} martwe-
go drukowanego słowa, -ecz do poszczególnych oficjalnych wstą-
pień działaczy III. Międzynarodówki, wobec socjalistów Zachodu;
pierwszym doświadczeniem w tym względzie i doświadczeniem po-
nyślnym jest wystąpienie Zinowjewa na Zjeździe niezawisłych
w Kalle.

SITUACJA WEWNĘTRZNA Rosji Sowieckiej wymaga prze-
de wszystkim załagodzenia nadchodzącego głodu. Nadzieje na zbior,
t.z. razwiorstki nie mogą być różowymi. Razwiorstka jest ro mia-
nowicie maksimum co może dać wieś, a jednocześnie jest to mini-
mum, co potrzebuje miasto. W obecnym roku razwiorstka może dać

PLISDORF
INSTITUTE
ARCHIVES
NEW YORK

najwyżej 40-45% rozwiórki, choć są gubernje, co same będą potrzebowały wwozu. Rachuby na wóz z Syberji nie mogą być duże, ze względu na niedostateczność środków transportowych/ w roku zeszłym zostało wywiezione zboże z Syberji z 20- 25 wiorstowego pasu wzdłuż kolei i spławnych rzek/. Kartofle mimo zwiększenia terytorjum zasiewu nie ulżą położenia i przeciętnie biorąc Rosja jest zabezpieczona chlebem nie więcej jak na 4 miesiące, lecz gdy wieś względnie zaradzi sobie, osiadają czy ukrytego czy legalnie zachowanego zboża, to miasta i nieurodzajne gubernje znajdują się w obliczu katastrofy. Władza sowiecka rozumie to do rozwiązania Jarowizacyjnej sprawy przywiązuje pierwszorzędną wagę, a niektórzy uważają, że od rozwiązania tej kwestji będzie zależał same utrzymanie się bolszewików w Rosji.

W celach ośdrowienia przemysłu i transportu i uruchomienia niezędnych fabryk przeprowadzona jest w całej Rosji mobilizacja urodzonych w 1886, 1887, i 1888 roku dla t.z. tradowej powinności. Mobilizowani są detaszowani po głównych centrach przepyskowych i fabrycznych jak Piotrogród, Moskwa, Iwanowoz- niealsk etc. Piotrogród ma wyznaczone 10.000 robotników, głównie przeznaczonych na metalurgiczne fabryki wyrabiające pociski etc. Ścisły rozkład robotników podług fabryk jest podany w piotrogrodz- kich Izwiestjach z dnia 26/X.

Dla dodania ducha i energii mobilizowanym robotnikom spotykają ich władze owacyjnie, dają możliwe mieszkania i wikt, zabezpieczają odzieżą i bielizną. Oprócz tej ogólno rosyjskiej mobilizacji istnieje cały szereg gubernjalnych mobilizacji robotników specjalistów, dalej tradowa powinność kobiet od 18-40 lat, a mężczyzn od 18-50 lat; istnieje "gańcwyja" mobilizacji- kto ma konia i wóz musi 1-2-3 -4 dni w tygodniu pracować przewożąc drwa, torf, etc, np. w 60 wiorstowym pasie miasta Piotrogrodu.

Miasta nie są zabezpieczone na zimę opałem np. Pio- trogród, który przed wojną potrzebował rocznie 90.000 pudów opa- łu, na dzień 1 listopada miał dostawionych 300.000 sążni szes. dla samych urzędów jest wyznaczone 275.000 sąż., choć one żądały minimum 1.000.000 sążni. Dla ludności j st wyzn aczone 60.000 s.

co uczyni w ciągu 3 miesięcy po 1 wiązance na mieszkańca.
Elektrownia i wodociągi są zabezpieczone opałem na trzy miesiące licząc, iż elektrownia będzie pracować 4-5 godzin dziennie. Władze są do wykorzystania siły na dostawę opału przy pomocy "gułowej" mobilizacji i wojska.

Z a z g o d n o ś ć o d p i s u :

[Handwritten signature]

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York